

- ☰ Begeleidende brief
- ✓ Inhoudsopgave
- 💬 Onze boodschappen
- 👤 Onze controleaanpak
- 👁 Vooruitkijkend
- ↔ Projectmanagement
- 📄 Bijlagen

Morgen maak je samen_

Controleplan 2024

Gemeente Westland

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
7 november 2024

Begeleidende brief

Inhoudsopgave

Onze boodschappen

Onze controleaanpak

Vooruitkijkend

Projectmanagement

Bijlagen

Morgen maak je samen_

Gemeente Westland
T.a.v. de auditcommissie
Postbus 150
2670 AD NAALDWIJK

7 november 2024

Referentie: NLE00031950.1.1.C

Geachte leden van de raad en het college van burgemeester en wethouders,

Met genoegen presenteren wij u ons controleplan voor de controle van uw jaarrekening over het boekjaar 2024. Net als in voorgaande jaren is kwaliteit onze basis en delen wij graag hoe wij werken aan kwaliteit, terwijl wij uw controle vormgeven door een aanpak die wordt geleid door onze mensen en wordt gedreven door onze technologie.

Dit document geeft u een samenvattend overzicht van de manier waarop wij de controle zullen uitvoeren. De controleaanpak is gebaseerd op een brede kennis van uw gemeente en de ontwikkelingen in uw sector.

Het controleplan begint met een samenvatting voor u als raad: welke ontwikkelingen spelen er specifiek binnen uw gemeente en sectorbreed die mogelijk impact kunnen hebben op de controle van de jaarrekening.

Daaropvolgend komen onze opdracht en onze controleaanpak aan bod.

Onze controleaanpak is op maat gemaakt. Uw input is belangrijk bij de totstandkoming van onze controleaanpak. De aanpak sluit ook aan op de bedrijfsvoering van de organisatie.

Met de gekozen aanpak kunnen wij u feedback geven, vertaald in praktische, uitvoerbare aanbevelingen, afgestemd op uw gemeente.

Hoogachtend,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Anton Eelco Gerritsma

drs. A.E. Gerritsma RA

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Fascinatio Boulevard 350, 3065 WB Rotterdam, Postbus 8800, 3009 AV Rotterdam T:088 792 00 10, F:088 792 95 33, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

 Begeleidende brief Inhoudsopgave Onze boodschappen Onze controleaanpak Vooruitkijkend Projectmanagement Bijlagen

Inhoudsopgave

Begeleidende brief	1
Inhoudsopgave	2
Onze boodschappen	3
Onze kernboodschappen	4
Uw feedback	5
Onze controleaanpak	6
Reikwijdte van de controle	7
Materialiteit	8
Normenkader	9
Controlefilosofie	10
Controlerisico's	11
IT-aanpak	12
Fraude en wet- en regelgeving	13
Vooruitkijkend	14
Projectmanagement	15
Ons team	16
Controleplanning	17
Samenwerking en uren	18

Bijlagen	19
NV COS-vereisten	20
Verantwoordelijkheden	21
Onze controletools	22
Afhankelijkheid van derden	23

 Begeleidende brief Inhoudsopgave **Onze boodschappen**

Onze kernboodschappen

Uw feedback

 Onze controleaanpak Vooruitkijkend Projectmanagement Bijlagen

Onze boodschappen

In dit hoofdstuk staan wij stil bij onze belangrijkste boodschappen en de fundamenteën van onze controle. Ook staan wij stil bij de feedback die wij vanuit de gemeente Westland hebben gekregen.

01

 Begeleidende brief Inhoudsopgave Onze boodschappen**Onze kernboodschappen**

Uw feedback

 Onze controleaanpak Vooruitkijkend Projectmanagement Bijlagen

Onze kernboodschappen

Ontwikkelingen bij de gemeente Westland

- In juli 2024 heeft de raad ingestemd met de grondexploitatie Flora Campus Westland. Wij zullen vroegtijdig in gesprek gaan met de organisatie over de verwerking in de jaarrekening van 2024;
- Het jaarrekening proces wordt geëvalueerd en verbeterd om het aantal correcties te verminderen.
- Uw organisatie is actief bezig om de kwaliteit van de VIC te verbeteren. Hierover hebben wij met de organisatie al gesprekken gevoerd en blijven dit gedurende het jaar doen.
- In december 2023 is de nieuwe systematiek van het Meerjaren Investeringsplan (MIP) vastgesteld door de raad. De nieuwe systematiek moet zorgen voor meer transparantie richting de raad. De eerste volledige actualisatie wordt in het voorjaar van 2025 verwacht.

Sectorale ontwikkelingen

- Halverwege dit jaar is het [Hoofdlijnenakkoord](#) gepresenteerd inclusief voornemens die impact hebben op gemeenten. De voornemens leiden (nog) niet tot verbetering van de financiële positie van gemeenten en er is nog steeds aandacht nodig voor de ontwikkeling van die positie gedurende het jaar en in de komende jaren (via informatie in de P&C-producten).
- De [commissie BBV](#) heeft in oktober 2024 de nieuwe Kadernota Rechtmatigheid gepubliceerd. Over de impact daarvan informeren wij u in onze rapportage interim-bevindingen.
- Het aantal specifieke uitkeringen van het Rijk en medeoverheden zal naar verwachting een belangrijk onderdeel van de verantwoording blijven. Vorig jaar heeft uw gemeente in de SiSa-bijlage 30 regelingen verantwoord. Wij adviseren tijdig de voorwaarden voor de verantwoording van (nieuwe) regelingen te verkennen en door de vakafdelingen te laten onderbouwen.

Onze opdracht

- Onze [controleopdracht](#) bestaat uit de controle van de getrouwheid van de jaarrekening 2024, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording. Daarnaast controleren wij de rechtmatigheid van de specifieke uitkeringen in de SiSa-bijlage.
- Naast de jaarrekening bevatten de jaarstukken het jaarverslag. Op basis van onze kennis verkregen tijdens de controle, stellen wij van het jaarverslag alleen vast of wij geen materiële inconsistenties of onjuistheden zien.
- Wij rapporteren naast ons oordeel in de controleverklaring, onze bevindingen en observaties in een interim-rapportage en in het accountantsverslag.

Onze controleaanpak (inclusief IT)

- U hebt ons gevraagd alle bevindingen boven de [rapporteringstolerantie](#) van €50.000 aan u te rapporteren. Voor afwijkingen die gerelateerd zijn aan presentatie en toelichting hanteren wij vanaf dit jaar onze [uitvoeringstolerantie](#) als rapportagegrens. Uiteraard overwegen wij ook het kwalitatieve aspect van de geconstateerde afwijkingen.
- Wij hebben onze [risicobeoordeling](#) geactualiseerd. Op basis van de uitkomsten van de jaarrekeningcontrole 2023 hebben wij geen wijzigingen aangebracht in onze risicobeoordeling voor de jaarrekeningcontrole 2024. In onze rapportage interim-bevindingen zullen wij opnieuw reflecteren op onze risicobeoordeling en de interne beheersingsmaatregelen voor deze risico's.
- Wij voeren een voornamelijk gegevensgerichte controle uit.

Uw speerpunten

Graag bespreken wij in de auditcommissie van 12 november 2024 of u ons specifieke speerpunten in de controle wilt meegegeven, waarover u additioneel geïnformeerd wilt worden.

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze kernboodschappen
- Uw feedback**
- Onze controleaanpak
- Vooruitkijkend
- Projectmanagement
- Bijlagen

Uw feedback en hoe wij deze opvolgen

Onze toewijding aan het ondersteunen van kwaliteit

De ervaring die u hebt met onze dienstverlening is van cruciaal belang. Aangezien wij voortdurend streven naar een verbetering van het controleproces en onze dienstverlening, hebben wij op 10 september 2024 geëvalueerd met de ambtelijke organisatie. Op 23 oktober hebben wij ook geëvalueerd met de

auditcommissie. Op basis van de evaluaties benoemen wij hieronder de vier belangrijkste observaties en actiepunten voor het controlejaar 2024.

Blijvende korte communicatielijnen over status controle

Wij communiceren proactief met zowel de ambtelijke organisatie als de griffie en de auditcommissie. Wij zullen periodieke afstemmomenten houden in alle fasen van de controle om de (uren)voortgang te kunnen monitoren en vaktechnische vraagstukken en eventuele knelpunten te kunnen opvolgen. Tijdens de eindejaarscontrole plannen we ijkmomenten voor de deadline en communiceren we over de status van de controle. Dit met het doel om te waarborgen dat de raad tijdig over onze controleverklaring en rapportages beschikt.

1**2**

Kwaliteit werkzaamheden VIC

Het afgelopen jaar voldeed de kwaliteit van de werkzaamheden van de VIC niet aan onze verwachtingen. Wij hebben dit samen met de VIC geëvalueerd en in een opstartmeeting afspraken gemaakt voor de controle van 2024. Met de inzet van externe medewerkers is er naar verwachting van de organisatie voldoende kennis in huis gehaald voor een goed verloop van het controleproces. De organisatie heeft de intentie om deze kwaliteit te borgen binnen de eigen organisatie. Wij blijven gedurende alle fasen van de controle in contact met de VIC en hebben verschillende momenten om verwachtingen af te stemmen.

3**4**

Jaarrekeningproces

In 2024 is de financiële administratie eerder gesloten. Dit heeft tot veel aanvullende correcties geleid om de cijfers betrouwbaar te maken. Ook de eerste conceptversie van de jaarrekening was nog niet van voldoende kwaliteit. Samen met de organisatie hebben wij besproken dat de tijdslijnen van het jaarrekeningproces worden geëvalueerd en dat oorzaken van correcties worden geanalyseerd om correcties zoveel mogelijk te voorkomen. Wij denken graag mee in dit proces.

Prettige samenwerking

Zowel met de organisatie als met de auditcommissie hebben wij een prettige samenwerking ervaren. Wij willen graag dezelfde wijze in de samenwerking voor de controle 2024 voortzetten.

 Begeleidende brief Inhoudsopgave Onze boodschappen **Onze controleaanpak**

Reikwijdte van de controle

Materialiteit

Normenkader

Controlefilosofie

Controlerisico's

IT-aanpak

Fraude en wet- en regelgeving

 Vooruitkijkend Projectmanagement Bijlagen

Onze controleaanpak

Dit hoofdstuk is bedoeld om u een duidelijk overzicht te geven van de wijze waarop wij met de inbreng van het voorgaande de controle van de jaarrekening van de gemeente Westland gaan uitvoeren. Het omvat inzichten in materialiteit, reikwijdte, normenkader, controlefilosofie, controlerisico's, IT-aanpak en risico's rondom fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving.

02

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak

Reikwijdte van de controle

Materialiteit

Normenkader

Controlefilosofie

Controlerisico's

IT-aanpak

Fraude en wet- en regelgeving

Vooruitkijkend

Projectmanagement

Bijlagen

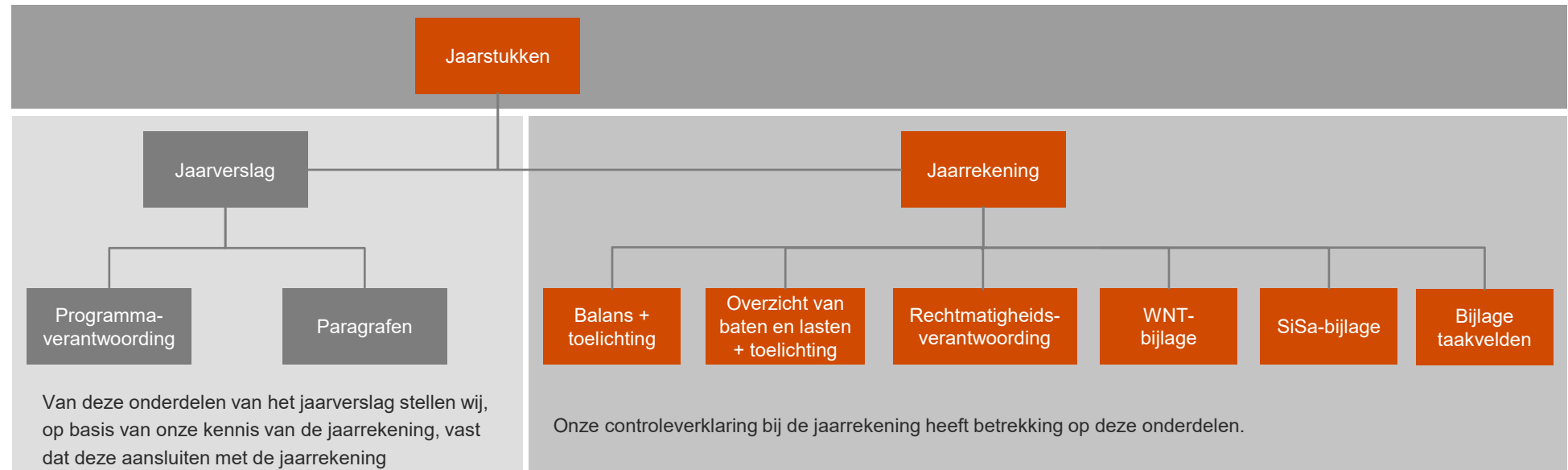
Reikwijdte van de controle

U hebt ons verzocht de jaarrekening 2024 van de gemeente Westland te controleren.

De jaarstukken bestaan uit meerdere onderdelen, die wij niet allemaal met dezelfde diepgang controleren. Onderstaand hebben wij daarom weergegeven op welke wijze wij de verschillende onderdelen van de jaarstukken in onze controle betrekken.

Onze controleopdracht

Onze controleopdracht bestaat uit de controle van de jaarrekening 2024 met betrekking tot het aspect getrouwheid. Hieronder valt ook de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording. Daarnaast controleren wij de rechtmatigheid van de specifieke uitkeringen in de SiSa-bijlage. Op basis van onze kennis verkregen tijdens de controle, stellen wij van het jaarverslag alleen vast of wij geen materiële onjuistheden of inconsistenties zien.

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak
- Reikwijdte van de controle

Materialiteit

Normenkader

Controlefilosofie

Controlerisico's

IT-aanpak

Fraude en wet- en regelgeving

 Vooruitkijkend

 Projectmanagement

 Bijlagen

Materialiteit

De reikwijdte van de controle en de materialiteit nader toegelicht

Diepgang van de controle

Wij hebben de diepgang van onze controle zo ontworpen dat een controle van hoge kwaliteit kan worden uitgevoerd met als doel om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen ter ondersteuning van ons oordeel.

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door de toepassing van de materialiteit (zie [toelichting](#)). De relatie tussen de materialiteit, eventueel geconstateerde afwijkingen en ons oordeel is in de tabel weergegeven.

Samenloop tussen materialiteit en verantwoordingsgrens rechtmatigheid

De raad bepaalt de verantwoordingsgrens waarboven (individueel of cumulatief) het college afwijkingen (fouten en onduidelijkheden) moet toelichten in de rechtmatigheidsverantwoording. Onze rol als externe accountant is het toetsen van de getrouwheid van de jaarrekening als geheel, inclusief de toelichting in de rechtmatigheidsverantwoording. Hierbij stellen wij vast dat de jaarrekening geen afwijkingen bevat die groter zijn dan de goedkeurings-tolerantie (de materialiteit die wij als accountant hanteren).

De verantwoordingsgrens is dus uitsluitend bepalend voor de nauwkeurigheid van de informatie die het college verstrekt over rechtmatigheid. De materialiteit bepaalt met welke diepgang wij de verstrekte informatie controleren en de strekking van ons oordeel.

	≤ 1%	≤ 3%	≥ 3%	≥ 10%
Fouten	Goedkeurend	Beperking	Afkeuring	Afkeuring
Onzekerheden	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Oordeelonthouding
Soort tolerantie				
Goedkeuringstolerantie			€3,8 mln (2023: €4,2 mln)	
Uitvoeringstolerantie			€2,8 mln (2023: €3,2 mln)	
Rapporteringstolerantie regulier			€50.000 (2023: €50.000)	
Rapporteringstolerantie presentatie en toelichting				
Wet normering topinkomens (WNT)				
Single information, Single audit (SiSa)				

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak
- Reikwijdte van de controle

Materialiteit

Normenkader

Controlefilosofie

Controlerisico's

IT-aanpak

Fraude en wet- en regelgeving

Vooruitkijkend

Projectmanagement

Bijlagen

Toelichting materialiteit

Materialiteit voor de strekking van ons oordeel

Op grond van het huidige Bado bedraagt de goedkeuringstolerantie (materialiteit) maximaal 1% van de totale lasten (inclusief toevoegingen aan reserves) voor fouten en 3% voor onzekerheden. Op basis van deze drempels, en vanuit kwalitatieve overwegingen, stellen wij de aard, het tijdschema en de reikwijdte van onze controlewerkzaamheden voor de individuele jaarrekeningposten en toelichtingen in de jaarrekening vast en het effect van geïdentificeerde onjuistheden op ons oordeel.

U bepaalt binnen de wettelijke kaders welke materialiteit wij hanteren. Als raad kunt u besluiten de accountant te vragen de jaarrekening met een lagere materialiteit te controleren. Dit hebt u in uw controleprotocol niet gedaan.

Rapporteringstolerantie

Op basis van uw controleverordening hanteren wij een rapporteringstolerantie van €50.000. Dit betekent dat wij alle fouten en onzekerheden groter dan dat bedrag aan u rapporteren. Indien wij het relevant achten rapporteren wij ook fouten en onzekerheden met lagere bedragen.

Correcties presentatie en toelichting

Onder correcties presentatie en toelichting verstaan wij reclassificaties zonder resultaatimpact. Omdat sommige reclassificaties minder van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente, hanteren wij daarvoor een hogere rapporteringsgrens. Hieronder geven wij een overzicht van de verschillende typen reclassificaties en de bijbehorende rapporteringstoleranties:

- Reclassificaties balansposten: €2,8 mln.
- Reclassificaties programmarekening – binnen hetzelfde programma: €2,8 mln.
- Reclassificaties programmarekening – over programma's heen: €50.000.
- Reclassificaties met impact op kernindicatoren zoals opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing: €50.000.

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak
- Reikwijdte van de controle

Materialiteit

Normenkader

Controlefilosofie

Controlerisico's

IT-aanpak

Fraude en wet- en regelgeving

Vooruitkijkend

Projectmanagement

Bijlagen

Toelichting materialiteit

Wet normering topinkomens

Voor de controle op de bijlage Wet normering topinkomens geldt de materialiteit zoals jaarlijks gepubliceerd in het Controleprotocol WNT op www.topinkomens.nl. De desbetreffende materialiteit varieert van €0 (in geval van wel/niet opnemen functionarissen) tot enkele duizenden euro's ten aanzien van onjuistheden in de verantwoording.

Single information, Single audit ('SiSa')

Via de SiSa-bijlage bij de jaarrekening legt u verantwoording af over van ministeries en provincies ontvangen specifieke uitkeringen.

De goedkeurings- en uitvoeringstolerantie zijn gelijk aan die voor de jaarrekening. De rapporteringstolerantie wijkt af van de jaarrekening:

- Voor regelingen \leq €125.000: €12.500.
- Voor regelingen $>$ €125.000 en \leq €1.000.000: 10% van de omvangsbasis van de specifieke uitkering.
- Voor regelingen $>$ €1.000.000: €125.000.

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak
- Reikwijdte van de controle
- Materialiteit
- Normenkader**
- Controlefilosofie
- Controlerisico's
- IT-aanpak
- Fraude en wet- en regelgeving
- Vooruitkijkend
- Projectmanagement
- Bijlagen

Het normenkader voor de rechtmatigheidsverantwoording

De verantwoordelijkheid voor het afgeven van een rechtmatigheidsverantwoording ligt bij het college. De onderstaande aspecten van de rechtmatigheid moeten worden meegenomen in de totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording:

- **Begrotingsrechtmatigheid:** handelt het college binnen de door de raad beschikbaar gestelde budgetten en kredieten?
- **Misbruik en oneigenlijk gebruik:** zijn in (de uitvoering van) het beleid voldoende waarborgen opgenomen om misbruik of oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving te voorkomen of tegen te gaan?
- **Voorwaardencriterium:** zijn de baten, lasten en balansmutaties in overeenstemming met wet- en regelgeving tot stand gekomen?

Specifiek ten aanzien van het voorwaardencriterium geldt dat u als gemeente voor een deel zelf bepaalt welke wet- en regelgeving betrokken wordt in de controle. Deze wet- en regelgeving wordt vastgelegd in het normenkader. De raad heeft het voorlopige normenkader voor 2024 op 27 maart 2024 vastgesteld. Onderstaand hebben wij weergegeven welke keuzes u als gemeente hebt ten aanzien van wat wel en wat niet in het normenkader moet worden opgenomen. Wij adviseren om alleen de verplichte onderdelen op te nemen, zoals u ook hebt gedaan.

In 2023 zijn de begrotingsonrechtmatigheden niet boven de verantwoordingsgrens uitgekomen.

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak
- Reikwijdte van de controle
- Materialiteit
- Normenkader
- Controlefilosofie**
- Controlerisico's
- IT-aanpak
- Fraude en wet- en regelgeving
- Vooruitkijkend
- Projectmanagement
- Bijlagen

Onze controlefilosofie

Samen innoveren naar een datagedreven beheersing

Vorbereiden voor morgen

Onze controleaanpak is gericht op groei en ontwikkeling van uw interne beheersing en onze controle naar meer datagedreven controles. Deze transitie zien wij niet als een proces dat binnen één jaar is voltooid, maar als een gezamenlijke reis. Om deze reis te faciliteren, maken wij gebruik van ons digitale platform, dat bestaat uit verschillende [controletools](#), waaronder Alteryx-toepassingen, Halo for Journals en het Continuous Monitoring Platform (CMP). Deze laatste applicatie monitort continu transacties, masterdata en processen, en bewaakt daarmee de continue werking van uw interne beheersing. Het voordeel is dat u op basis van data tijdige en bruikbare inzichten krijgt over de effectiviteit van interne controles, zelfs als de IT-beheersomgeving nog niet helemaal op orde is.

Bij een integrale en geautomatiseerde controle van data (in plaats van handmatige gegevensgerichte steekproeven achteraf) ligt de focus op uitzonderingen en aandachtspunten. De voorgestelde doorontwikkeling leidt tot een stabiele beheersing en een controleaanpak met meer toegevoegde waarde voor de gemeente Westland, waaronder het verbeteren van de datakwaliteit.

Wij kunnen ons digitale platform altijd inzetten, ongeacht de grootte, volwassenheid en/of kwaliteit van de IT van uw organisatie. Het inrichten van het digitale platform doen wij samen en is een iteratief proces met als doel toe te werken naar een steeds meer datagedreven controle (zie figuur hiernaast).

Figuur: Ontwikkeling controlemix

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak
- Reikwijdte van de controle
- Materialiteit
- Normenkader

Controlefilosofie

- Controlerisico's
- IT-aanpak
- Fraude en wet- en regelgeving
- Vooruitkijkend
- Projectmanagement
- Bijlagen

Onze controlefilosofie

Naast het samen innoveren naar een datagedreven beheersing in relatie tot het controleren van de jaarrekening, is onze controleaanpak ook gericht op het verbeteren van uw bedrijfsvoering, inclusief digitalisering hiervan. In onze controle hanteren wij daarvoor het drielijnenmodel. Dit model geeft handvatten om te beoordelen waar in de interne beheersing risico's worden ondervangen.

De derde lijn vanuit het drielijnenmodel bestaat bij de gemeente Westland uit de auditfunctie waaronder ook de VIC-functie en Concerncontrol als toezichthouder op het systeem van *control*. De VIC-adviseurs voeren interne

controles uit, c.q. coördineren controles op de getrouwheid en rechtmatigheid van de financieel-kritische processen. De adviesfunctie van de VIC voor verbeteringen in de 1^e en 2^e lijn kan nog verbeterd worden. Vanuit de 2^e lijn loopt een verbetertraject om de kwaliteit van de interne beheersing te verbeteren.

Naast de VIC-functie en audit bestaat Concerncontrol uit de organisatiebrede Control-functie en Informatie- en gegevensbeveiliging (en sturing op opvolging IT-auditbevindingen).

	1 ^e lijn Lijnmanagement	2 ^e lijn Ondersteuning	3 ^e lijn Verbijzonderde Interne Controle-functie
Gemeente	Afdelingen (inclusief Financiën) <ul style="list-style-type: none"> Primair verantwoordelijk voor getrouwheid en rechtmatigheid transacties binnen de eigen processen. Verantwoordelijk voor kwalitatieve analyse en toelichting P&C-producten. 	Financiën en Control <ul style="list-style-type: none"> Ondersteunt de afdelingen bij de optimalisering van de primaire processen. De bedrijfsvoeringsclusters voeren bij de administratieve verwerking een aantal primaire controles uit op de 1e lijn. 	Verbijzonderde Interne Controle <ul style="list-style-type: none"> De VIC voert interne controles uit op de getrouwheid en rechtmatigheid van de financieel-kritische processen. Adviseert in beperkte mate over verbetering in de 1e en 2e lijn.
PwC	<ul style="list-style-type: none"> Adviseert (met de VIC) over preventieve interne controlemaatregelen in het primaire proces. Geeft feedback om de leesbaarheid/ informatie-waarde van de P&C-documenten te verhogen. 	<ul style="list-style-type: none"> Adviseert over preventieve interne controlemaatregelen in het ondersteunende proces en de IT. Geeft adviezen om de effectiviteit van de controlewerkzaamheden te vergroten. 	<ul style="list-style-type: none"> Fungeert als adviseur/klankbord om te komen tot een effectieve en efficiënte controleaanpak. Maakt waar mogelijk gebruik van de werkzaamheden van de VIC.

Wij rapporteren via het push-leftprincipe

Het push-leftprincipe is erop gericht de interne beheersing in de eerste en tweede lijn te optimaliseren. Dit vanuit het uitgangspunt dat fouten voorkomen beter is dan deze achteraf constateren. Indien er tekortkomingen zijn in de interne beheersing in de eerste en tweede lijn, dan zullen wij deze daarom rapporteren als bevinding, ook als deze in de derde lijn met interne controles ondervangen worden.

- ☰ Begeleidende brief
- ✓ Inhoudsopgave
- 💬 Onze boodschappen
- 👤 Onze controleaanpak
- Reikwijdte van de controle
- Materialiteit
- Normenkader
- Controlefilosofie

Controlerisico's

IT-aanpak

Fraude en wet- en regelgeving

👁 Vooruitkijkend

↔ Projectmanagement

📄 Bijlagen

Controlerisico's

Overzicht van de significante en overige verhoogde controlerisico's

Op basis van onze kennis van uw organisatie en sector hebben wij de controlerisico's in kaart gebracht, met als doel controleprocedures te ontwerpen waarmee de mogelijke onjuistheden in de jaarrekening kunnen worden opgespoord. De frauderisico's zijn inherente landelijke risico's. Onderstaande tabel bevat een samenvatting van alle verhoogde risico's. Samenvattend is onze inschatting dat het controlerisico van de gemeente Westland gelijk gebleven is ten opzichte van het voorgaande jaar.

De mogelijke invloed van klimaatrisico's op de waardering van activa of projecten binnen de gemeente Westland en de daaraan gerelateerde toelichtingen in de jaarstukken hebben steeds meer de aandacht vanuit onze controle. Op dit moment hebben wij geen significant risico geïdentificeerd op dit gebied, maar wij blijven graag in gesprek met de ambtelijke organisatie over dit onderwerp.

Inherent risico	Type risico	Risiconiveau dit jaar		Risiconiveau vorig jaar	
<u>Managementbeïnvloeding</u> – Het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management	Fraude, vanuit beroepsregels verplicht	Normaal	Significant	Normaal	Significant
<u>Waardering voorziening deelnemingen:</u> – het risico dat de voorziening onjuist of ontoereikend is	Significante schattingspost, vanuit beroepsregels verplicht	Normaal	Significant	Normaal	Significant
<u>Waardering voorraden</u> – Het risico in relatie tot de waardering van de grondexploitaties	Significante schattingspost, vanuit beroepsregels verplicht	Normaal	Significant	Normaal	Significant
<u>Grondverkopen</u> – Het risico van niet-zakelijke transacties bij grondverkopen	Fraude, sectorspecifiek	Normaal	Significant	Normaal	Significant
<u>Rechtmatigheid van de aanbestedingen:</u> Het risico van het niet nakomen van aanbestedingsrichtlijnen	Sectorspecifiek	Normaal	Significant	Normaal	Significant
<u>Aanbestedingen</u> – Het risico dat aanbestedingen worden gegund aan bevriende partijen	Fraude, sectorspecifiek				

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak
 - Reikwijdte van de controle
 - Materialiteit
 - Normenkader
 - Controlefilosofie
 - Controlerisico's**
 - IT-aanpak
 - Fraude en wet- en regelgeving
- Vooruitkijkend
- Projectmanagement
- Bijlagen

Managementbeïnvloeding: het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management

Achtergrond

Hoewel het risico van het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management van entiteit tot entiteit zal verschillen, is het risico bij alle entiteiten aanwezig en ook significant (in overeenstemming met ISA 240).

Belangrijkste observaties voor dit risico

Het risico van het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management wordt beïnvloed door:

- schattingen zoals de waardering grondexploitaties en voorzieningen;
- handmatige journaalposten.

Interne beheersing

De directie van de gemeente heeft een goede ethische houding ten opzichte van haar medewerkers en integriteit is een veelbesproken onderwerp binnen de gemeente.

Onze controleaanpak

- Journaalposten controleren onder andere door gebruik van data-analyse.
- Detailcontrole niet-routinematige boekingen.
- Onvoorspelbaar item in de controleaanpak door het uitvoeren van niet-routinematige controlewerkzaamheden met een focus op fraude.
- Werkzaamheden op diverse schattingen waaronder de waardering van de grondexploitaties.
- Wij bespreken en beoordelen meldingen inzake integriteit en niet-naleving van wet- en regelgeving.

Controletools

Voor de controle van de journaalposten zetten wij onze data-analysetool [Halo for Journals](#) in.

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak
- Reikwijdte van de controle
- Materialiteit
- Normenkader
- Controlefilosofie
- Controlerisico's**
- IT-aanpak
- Fraude en wet- en regelgeving
- Vooruitkijkend
- Projectmanagement
- Bijlagen

Waardering deelnemingen: het risico in relatie tot de voorziening deelnemingen

Achtergrond

Gemeente Westland heeft deelnemingen waarin grondexploitaties worden gevoerd. De voorziening wordt gevormd voor risico's die de gemeente aanvullend raamt voor de grondexploitaties die worden uitgevoerd door deelnemingen. De waardering van grondexploitaties is afhankelijk van inschattingen van toekomstige kosten en opbrengsten en daarmee in haar aard vatbaar voor fouten, omdat er sprake is van een relatief grote schattingsonzekerheid.

Belangrijkste observaties voor dit risico

De kans is aanwezig door een hoge mate van subjectiviteit en de constant veranderende macro-economische omstandigheden. Gemaakte inschattingen kunnen van moment tot moment verschillen.

Interne beheersingsmaatregelen

- Functiescheiding tussen de afdeling grondzaken en de financiële administratie.
- Positopapers, met achterliggende onderbouwing, voor de gevormde voorziening.

Onze controleaanpak

- Beoordeling van de opzet en het bestaan van de interne beheersing van gemeente **Westland** met betrekking tot de grondexploitaties.
- Controle van de gehanteerde uitgangspunten en parameters ten behoeve van de waardering.
- Controle op de volledigheid van de verliesvoorziening **deelnemingen**.

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak
 - Reikwijdte van de controle
 - Materialiteit
 - Normenkader
 - Controlefilosofie
 - Controlerisico's**
 - IT-aanpak
 - Fraude en wet- en regelgeving
- Vooruitkijkend
- Projectmanagement
- Bijlagen

Waardering voorraden – Het risico in relatie tot de waardering van de grondexploitaties

Achtergrond

De waardering van grondexploitaties is afhankelijk van inschattingen van toekomstige kosten en opbrengsten en daarmee in haar aard vatbaar voor fouten, omdat er sprake is van een relatief grote schattingsonzekerheid.

Belangrijkste observaties voor dit risico

Dit risico is aanwezig door een hoge mate van subjectiviteit en de constant veranderende macro-economische omstandigheden. Gemaakte inschattingen kunnen van moment tot moment verschillen.

Interne beheersingsmaatregelen

- Functiescheiding tussen de afdeling Grondzaken en de financiële administratie.
- Aan- en verkoop van gronden wordt vastgelegd door de raad via een besluit.

- Kostenfacturen inzake grondexploitaties worden geautoriseerd door bevoegde mandaathouders.

Onze controleaanpak

- Beoordeling van de opzet en het bestaan van de interne beheersing van de gemeente Westland met betrekking tot de grondexploitaties.
- Controle op de nog te maken kosten en de nog te realiseren opbrengsten in grondexploitaties.
- Controle van de gehanteerde uitgangspunten, programmering en parameters ten behoeve van de waardering.
- Controle op de volledigheid van de verliesvoorziening voorraden.

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak
 - Reikwijdte van de controle
 - Materialiteit
 - Normenkader
 - Controlefilosofie
 - Controlerisico's**
 - IT-aanpak
 - Fraude en wet- en regelgeving
- Vooruitkijkend
- Projectmanagement
- Bijlagen

Grondverkopen – Het risico van niet-zakelijke transacties bij grondverkopen

Achtergrond

Omdat er geen vaste kaders zijn en grondprijzen zowel in de tijd veranderen en afhankelijk zijn van vele zaken (ligging, bestemming, omvang, etc.) bestaat er de gelegenheid een niet-marktconforme prijs overeen te komen. Zolang de kwaliteit van het project er niet onder lijdt, kan er mogelijk ook sprake zijn van rationalisatie. Of er druk is, hangt af van de persoon die betrokken is bij de transactie.

Belangrijkste observaties voor dit risico

De omvang van opbrengsten uit grondexploitaties is materieel voor de jaarrekening. Ook individuele transacties kunnen materieel zijn voor de jaarrekening.

Interne beheersingsmaatregelen

Er is functiescheiding tussen de afdeling grondzaken of afdeling vastgoed en de financiële administratie.

Onze controleaanpak

- Beoordeling van de opzet en het bestaan van de interne beheersing van de gemeente Westland met betrekking tot verkopen van onroerend goed.
- Uitvoeren van deelwaarnemingen op materiële verkooptransacties, inclusief prestatielevering.
- Controle op de marktconformiteit van de gehanteerde verkoopprijzen.

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak
 - Reikwijdte van de controle
 - Materialiteit
 - Normenkader
 - Controlefilosofie
 - Controlerisico's**
 - IT-aanpak
 - Fraude en wet- en regelgeving
- Vooruitkijkend
- Projectmanagement
- Bijlagen

Rechtmatigheid van de aanbestedingen – Het risico van het niet nakomen van aanbestedingsrichtlijnen

Achtergrond

Het betreft hier de naleving van complexe regelgeving. Bij het niet (volledig) naleven van (EU-)aanbestedingsregelgeving ontstaat er direct een onrechtmatigheid die meeweegt in het oordeel van het college in de rechtmatigheidsverantwoording.

Belangrijkste observaties voor dit risico

Door de complexe regelgeving is de kans aanwezig dat de aanbestedingsrichtlijnen niet worden nageleefd. Hierdoor zien wij een significant risico.

Interne beheersingsmaatregelen

- Het opstellen van de jaarlijkse crediteurenspendanalyse.
- Interne beheersing rondom het inkoopproces.
- Offerteprocedures.

Onze controleaanpak

- Beoordeling van de opzet, het bestaan en de werking van de interne beheersing van de gemeente Westland met betrekking tot de inkopen en de aanbestedingstrajecten.
- Controle op de naleving van de Aanbestedingswet met behulp van de door de gemeente opgestelde spendanalyse.

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak
 - Reikwijdte van de controle
 - Materialiteit
 - Normenkader
 - Controlefilosofie
 - Controlerisico's**
 - IT-aanpak
 - Fraude en wet- en regelgeving
- Vooruitkijkend
- Projectmanagement
- Bijlagen

Aanbestedingen – Het risico dat aanbestedingen worden gegund aan bevriende partijen

Achtergrond

Gelet op het feit dat de overheidssector als een sector met verhoogd risico is aangemerkt in NBA-handreiking 1137 corruptie en omkoping, is de waarschijnlijkheid op hoog ingeschat.

Belangrijkste observaties voor dit risico

De omvang van de inkopen is materieel voor de jaarrekening. Daarnaast blijkt uit de media dat opdrachtnemers bereid zijn om forse bedragen te betalen om opdrachten bij overheden binnen te halen. Daarnaast is er sprake van naleving van complexe regelgeving. Het risico betreft dus het gunnen van aanbestedingen aan bevriende partijen, tegen een mogelijke betaling. Hierdoor worden interne procedures en wet- en regelgeving inzake aanbestedingen niet nageleefd.

Interne beheersingsmaatregelen

- Het opstellen van de jaarlijkse crediteurenspondanalyse.

- Interne beheersing rondom het inkoopproces.
- Naleving van interne aanbestedingsprocedures, waaronder offerteprocedures.

Onze controleaanpak

- Beoordeling van de opzet en het bestaan van de interne beheersing van de gemeente Westland met betrekking tot de inkopen en de aanbestedingstrajecten.
- Controle op de naleving van de Aanbestedingswet met behulp van de door de gemeente opgestelde spendanalyse.
- Specifieke controle ten aanzien van de autorisaties en functiescheidingen rondom geselecteerde deelwaarnemingen, kortom de naleving van interne aanbestedingsprocedures.
- Specifieke aandacht voor het risico op corruptie en omkoping door een risicogerichte controle uit te voeren op het meerwerk en de vaststelling van de geleverde prestatie.

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak

Reikwijdte van de controle

Materialiteit

Normenkader

Controlefilosofie

Controlerisico's

IT-aanpak

Fraude en wet- en regelgeving

Vooruitkijkend

Projectmanagement

Bijlagen

IT-aanpak

De impact van IT-risico's en IT General Controls op onze controleaanpak

De beheersing van de IT-omgeving wordt geëvalueerd

De IT General Controls ('ITGC's') zijn het beleid en de procedures die worden gebruikt om de IT-omgeving en de IT-activiteiten te beheren, en om de integriteit van geautomatiseerde applicatiecontroles en geautomatiseerde accountingprocedures te garanderen. Wij hebben ook ITGC's geëvalueerd, omdat bepaalde handmatige beheersingsmaatregelen en rapporten afhankelijk zijn van systeemgegenereerde informatie. In onze controle noemen wij dit IT-afhankelijkheden.

De reikwijdte van de IT-audit nader toegelicht

Wij hebben applicatiesystemen, datawarehouses, rapportages en lagen van ondersteunende IT-infrastructuur beoordeeld. Die transacties leiden uiteindelijk tot verslaglegging in de jaarrekening. Deze systemen en de IT-infrastructuur (of een deel daarvan) kunnen daardoor van belang zijn voor de controle.

De volgende systemen vallen binnen de reikwijdte van de jaarrekeningcontrole:

- de financiële administratie (Key2Financiën);
- de uitkeringsadministratie (Suite); en
- de personeels- en salarisadministratie (Youforce).

Opvolging IT-bevindingen

In ons accountantsverslag van 2023 hebben wij nogmaals de nadrukkelijke oproep gedaan om tijdig opvolging te geven aan de IT-bevindingen. Wij zullen in de komende periode met de organisatie hierover in gesprek gaan en over de voortgang van de opvolging rapporteren in onze rapportage interim-bevindingen.

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak
- Reikwijdte van de controle
- Materialiteit
- Normenkader
- Controlefilosofie
- Controlerisico's
- IT-aanpak
- Fraude en wet- en regelgeving**
- Vooruitkijkend
- Projectmanagement
- Bijlagen

Fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving

Het risico van fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving nader uiteengezet

In onze controleverklaring 2023 hebben wij gerapporteerd over de frauderisico's die zijn geïdentificeerd voor de gemeente Westland. De evaluatie van de geïdentificeerde frauderisico's uit 2023 vormt de basis voor de evaluatie voor het nieuwe boekjaar.

Frauderisicomanagementprogramma

In [deze video](#) wordt uitgelegd wat wij verwachten van een organisatie waarin goede governance belangrijk is voor het voorkomen en opsporen van fraude. Daarnaast geven wij in de blog '[De rol van de raad bij het voorkomen van fraude en corruptie](#)' een toelichting op het begrip fraude én de rol van gemeenteraadsleden bij het voorkomen van fraude en corruptie.

We willen graag de volgende observatie van uw risicobeoordelings- en risicobeheersingsproces op het gebied van fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving met u delen:

- De gemeente Westland beschikt over een informeel proces voor het vaststellen en beoordelen van het risico van fraude, omkoping en corruptie, voor het beheersen van deze risico's en voor tijdige opvolging van (aanwijzingen voor) fraudegevallen. Uw organisatie is zich bewust van risico's ten aanzien van fraude en heeft deze risico's bij een aantal processen ook geïntegreerd in de (interne) controles.

- De gemeente Westland heeft in 2023 de frauderisicoanalyse geactualiseerd. Wij adviseren om het actualiseren van de frauderisicoanalyse onderdeel te maken van het proces om periodiek te updaten. Tevens willen wij het belang van het meenemen van *soft controls* in de risicoanalyse benadrukken.

In onze controleverklaring 2024 zullen wij onze geactualiseerde risico-inschatting, verrichte werkzaamheden en materiële bevindingen ten aanzien van fraude rapporteren.

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak
- Vooruitkijkend**
- Projectmanagement
- Bijlagen

Vooruitkijkend

In dit onderdeel gaan wij in op ontwikkelingen die mogelijk impact hebben op uw bedrijfsvoering en vervolgens op onze controleaanpak.

03

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak
- Vooruitkijkend**
- Projectmanagement
- Bijlagen

Vooruitkijkend

Hoofdpijnenakkoord en Kadernota rechtmatigheid

Voornemens uit het Hoofdpijnenakkoord

De VNG heeft in haar analyse op het Hoofdpijnenakkoord aandacht gegeven aan de gemeentefinanciën. Enkele opvallende observaties zijn:

- Er is geen correctie op het lager vaststellen van het gemeentefonds vanaf 2026.
- Specifieke uitkeringen (met uitzondering van de BUIG) worden afgeschaft vanaf 2026. De middelen worden na aftrek van een efficiencykorting van 10% toegevoegd aan het gemeentefonds.
- Er is sprake van afspraken met gemeenten over het maximeren van de woonlasten.
- De extra bezuiniging op de Jeugdzorg van €511 miljoen vervalst.
- Er komen extra middelen voor woningbouw en infrastructuur.

De bovenstaande voornemens leiden niet tot een verbetering van de financiële positie van gemeenten. Er is nog steeds aandacht nodig voor de financiële positie vanaf 2026, waarin de gemeente Westland te maken heeft met tekorten. Ook in de meicirculaire 2024 zijn onder andere wijzigingen van het gemeentefonds opgenomen naar aanleiding van de voorjaarsnota 2024 van het Rijk. Wij blijven de ontwikkelingen op dit gebied volgen en rapporteren over de analyses op de financiële positie die de gemeente Westland maakt in haar P&C-cyclus in ons accountantsverslag 2024.

Kadernota rechtmatigheid

De commissie BBV heeft op 22 oktober 2024 de herziening van de Kadernota rechtmatigheid gepubliceerd. De kadernota is herzien, mede op basis van de vragen die zijn gesteld aan de commissie met betrekking tot de rechtmatigheidsverantwoording. Naast de herziening van de kadernota zal ook een tekstwijziging worden doorgevoerd in de rechtmatigheidsverantwoording, met name onder het kopje 'bevindingen', om meer recht te doen aan verantwoordoren in plaats van het geven van een oordeel.

Ook heeft de Sectorcommissie Decentrale Overheden (SDO) van de NBA in september 2024 een bijeenkomst georganiseerd om de jaarrekeningcontroles 2023 te evalueren, waaronder de onderbouwing en de controle van de rechtmatigheidsverantwoording. Bevindingen en aanbevelingen vanuit deze bijeenkomst zullen wij meenemen in de jaarrekeningcontrole 2024.

Wij houden de impact op de jaarrekeningcontrole van de gemeente Westland nauw in de gaten en wij informeren u nader in onze rapportage interim-bevindingen.

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak
- Vooruitkijkend**
- Projectmanagement
- Bijlagen

Vooruitkijkend

Mogelijke aanpassing materialiteit voor de controle van 2025

Achtergrond en informatie

Het ministerie van BZK is van plan om artikel 2 van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden ('Bado') met betrekking tot de materialiteit te wijzigen met ingang van het boekjaar 2025. De maximale materialiteit zal worden gewijzigd naar 2% van de totale lasten *exclusief* de toevoegingen aan de reserves en zal betrekking hebben op afwijkingen en onzekerheden samen; dit ten opzichte van de huidige 1% voor afwijkingen en 3% voor onzekerheden, met als omvangsbasis de totale lasten *inclusief* de toevoegingen aan de reserves.

Onderdeel van deze wijziging is ook dat de basis voor de maximale verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording zal wijzigen naar de totale lasten exclusief toevoegingen aan reserves. Voor een nadere toelichting met de mogelijke bestuurlijke impact van deze wijzigingen voor u als gemeente verwijzen wij naar de volgende [pagina](#).

Mogelijke impact op onze controle

Voor de controle 2024 hanteren wij de huidige wettelijke kaders van 1% van de totale lasten inclusief reservemutaties. Zal de maximale materialiteit vanaf de controle van 2025 veranderen naar 2% exclusief reservemutaties (en de raad neemt dit over) dan zal dit in onze controle naar verwachting een impact hebben. Op basis van de begroting 2025, zal in uw situatie de materialiteit wijzigen van €3.900.000 conform de huidige bepalingen naar €7.700.000. In het algemeen wijzigt dus de diepgang van de controle. Dit heeft onder andere betrekking op de volgende items:

- Het aantal posten of stromen in de reikwijdte zal mogelijk verminderen; het kan zijn dat bepaalde kleinere posten, zoals leges of parkeeropbrengsten, niet meer materieel zijn om mee te nemen in de aanpak.
- Het aantal uit te voeren gegevensgerichte deelwaarnemingen bij de verschillende posten kan in het algemeen verminderen; de 'uitspraak' per steekproef mag door de stijging immers minder nauwkeurig zijn.
- Aanvullende (extra) werkzaamheden kunnen nodig zijn indien de fouten en onzekerheden bij elkaar opgeteld dicht bij de materialiteitsgrens komen. Door het optellen van de afwijkingen en onzekerheden is het mogelijk dat de bevindingen eerder materieel worden. Indien dit niet te corrigeren bevindingen betreffen, met name in relatie tot onzekerheden, kan dit impact hebben op de strekking van ons oordeel in de controleverklaring.

De feitelijke impact op de controle is afhankelijk van de risico-inschatting (het risicoprofiel) en de specifieke situatie van uw gemeente. Over boekjaar 2023 hebben wij een goedkeurend oordeel verstrekt bij uw jaarrekening. Indien sprake was geweest van de aangepaste materialiteit van 2% exclusief reservemutaties had dit ook geleid tot een goedkeurend oordeel.

Wij houden deze ontwikkeling nauw in de gaten en informeren u tijdig bij wijzigingen.

De voorgeschreven materialiteit betreft een maximum. De raad heeft de mogelijkheid die via de controleverordening/het controleprotocol te verlagen om bijvoorbeeld de huidige nauwkeurigheid te behouden. Hetgeen we overigens niet adviseren. In plaats daarvan kan de raad beter accenten aanbrengen in onze controle door

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak
- Vooruitkijkend**
- Projectmanagement
- Bijlagen

Vooruitkijkend

Mogelijke aanpassing maximale materialiteitsgrens in 2025

Impact op de onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording

In de vorige slide hebben wij een toelichting gegeven op het voornemen van het ministerie van BZK om de materialiteitsgrens aan te passen en daarbij ook de basis voor de berekening daarvan aan te passen naar de totale lasten exclusief toevoegingen aan reserves. Tegelijkertijd zal in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten ('BBV') ook het maximum van de verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording worden aangepast naar maximaal 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan reserves. De raad heeft de huidige verantwoordingsgrens bepaald op 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves.

De wijziging van het BBV en het Bado zal dus sowieso leiden tot een wijziging van de financiële verordening. Wij adviseren u om rekening te houden met deze aanpassingen en het bijbehorende bestuurlijke proces dat mogelijk voor de kaders van de verantwoording (en de controle 2025) nog moet gaan plaatsvinden.

Wij adviseren om de hoogte van de verantwoordingsgrens en de materialiteit op elkaar aan te laten sluiten en aan te sluiten op het maximum van het BBV en het Bado. Dat leidt tot eenduidigheid en voorkomt ingewikkelde vaktechnische afwegingen. Waar extra aandacht nodig is kan de raad nadere speerpunten aangeven met vragen aan het college (verantwoording) of aan de accountant (controle).

Tot slot zal de mogelijke verhoging van de materialiteit de diepgang van de verbijzonderde interne controles kunnen raken. Ook hiervoor geldt dat dit naar verwachting vanaf 2025 van toepassing is. Omdat wij zoveel mogelijk gebruikmaken van interne werkzaamheden (om dubbel werk te voorkomen) zullen aanpassingen in nauw gezamenlijk overleg moeten plaatsvinden.

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak
- Vooruitkijkend**
- Projectmanagement
- Bijlagen

Vooruitkijkend

Stappen die u kunt zetten om het potentieel van AI en de impact van AI-regelgeving te verkennen

Precies drie jaar na de eerste versie is de [EU AI Act](#) eindelijk een feit. De Europese wet heeft als doel om verantwoord en ethisch gebruik van kunstmatige intelligentie te waarborgen en tegelijkertijd innovatie en concurrentie te stimuleren. De invoering van de wet zorgt wel voor enige dynamiek bij organisaties. Voor de meeste organisaties valt namelijk het nadenken over de risico's en de naleving van de regelgeving samen met het verkennen van het doelmatigheidspotentieel van AI. In de dagelijkse praktijk leidt dit vaak tot de vraag welke van de twee – de risico's en de naleving of het verkennen van de mogelijkheden – als eerste duidelijk moet zijn om de andere richting te geven. In werkelijkheid gaat het over twee kanten van dezelfde medaille. Daarom kunt u als organisatie profiteren van enkele directe no-regret-acties, terwijl u zowel de mogelijkheden als de risico's van AI voor uw bedrijfsvoering aan het verkennen bent.

- No-regret-actie #1: breng uw huidige en de verwachte AI-toepassingen in kaart.
- No-regret-actie #2: vergroot de bewustwording en vaardigheden van werknemers.
- No-regret-actie #3: implementeer richtlijnen voor verantwoord AI-gebruik.

De inhoud van de acties die u kunt nemen zijn toegelicht in de blog van Mona de Boer: '[De EU Artificial Intelligence Act is er, wat nu?](#)'. In de rapportage van onze [interim-bevindingen/raadsbrief] zullen wij aandacht geven aan uw inventarisatie.

Wij adviseren de raad om proactief in gesprek te gaan met het college. Van belang hierbij is om inzicht te verkrijgen in de mogelijkheden van en de impact op enerzijds de bedrijfsvoering en anderzijds de inwoners van uw gemeente. U kunt als raad kaders meegeven aan het college over onderwerpen die u belangrijk acht.

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak
- Vooruitkijkend

Projectmanagement

Ons team

Controleplanning

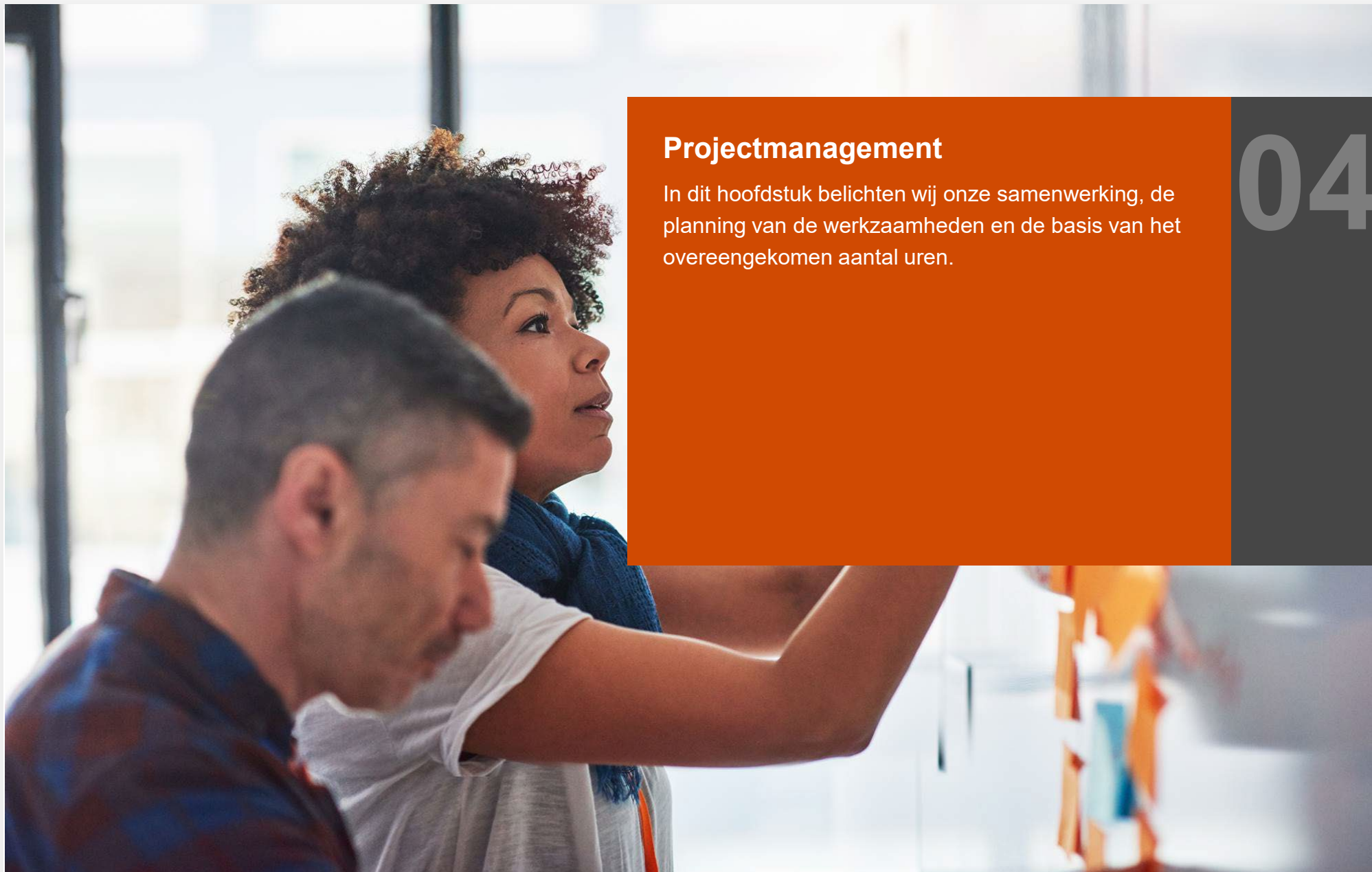
Samenwerking en uren

Bijlagen

Projectmanagement

In dit hoofdstuk belichten wij onze samenwerking, de planning van de werkzaamheden en de basis van het overeengekomen aantal uren.

04

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak
- Vooruitkijkend
- Projectmanagement

Ons team

Controleplanning

Samenwerking en uren

Bijlagen

Ons team

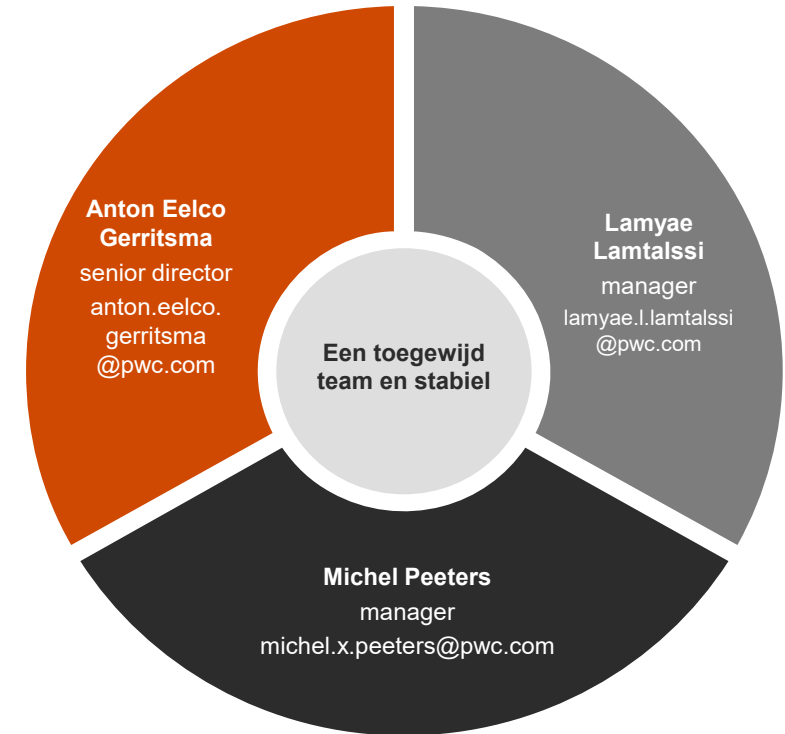
Een betrokken en stabiel controleteam

Ons controleteam

Ons team is vastbesloten om altijd voor u beschikbaar te zijn. In de figuur hiernaast vermelden wij de belangrijkste leden van ons ervaren controleteam met hun rollen en contactgegevens, zodat u hen op elk moment kunt bereiken.

Wij maken gebruik van experts

Bepaalde gebieden vragen mogelijk om aanvullende expertise die verder gaat dan de traditionele controlemiddelen. Gedurende de controle maken wij, waar nodig, gebruik van onze experts om de belangrijkste gebieden van uw bedrijfsrisico's te evalueren, zoals pensioenen, financiële instrumenten, WNT, SiSa en Sociale Zaken. Deze specialisten zorgen ervoor dat wij over de juiste middelen beschikken om onze controledoelstellingen te realiseren. Op basis van hun best-practicekennis zal ons team standpunten geven met betrekking tot de organisatie, de industrie en de naleving van de regelgeving.

- ☰ Begeleidende brief
- ✓ Inhoudsopgave
- 💬 Onze boodschappen
- 👤 Onze controleaanpak
- 👁 Vooruitkijkend
- ↔ Projectmanagement
- 👥 Ons team

Controleplanning

Samenwerking en uren

📘 Bijlagen

Controleplanning

Een overzichtelijk controleproces

We faseren onze controle zo gelijkmatig mogelijk gedurende het jaar en besteden veel tijd aan het begrijpen van wijzigingen in de controleomgeving, het testen van tussentijdse saldi en het bespreken van mogelijke transacties en accountingkwesaties.

Ons doel is om tijdig (complexe) accountingonderwerpen te bespreken, te testen en op te lossen wanneer deze zich voordoen en ruim voor het einde van het jaar. In onderstaande tabel is de planning voor de jaarrekeningcontrole 2024 gevisualiseerd.

Juni - september

Planningsfase

- Bespreken controleplan
- Kennismaken ontwikkelingen gemeente
- Opzetten en bespreken risicoanalyse
- Controleplanning opstellen
- Afspraken met organisatie maken over planning en oplevering inclusief 'dynamiseren van de audit'
- Opzet algemene IT-beheersing beoordelen

Opdrachtbevestiging
raad

Controleplan
raad

Startnotitie
directie

Oktober

Interim-controle

- Bespreken opzet financiële processen
- Vaststellen of processen in de praktijk ook bestaan zoals ze beschreven zijn
- Gegevensgerichte controles op de (kritieke) processen voor de periode januari t/m september.

November - December

Afronding interim en vroegtijdige zekerheid

- Gegevensgerichte controles op de (kritieke) processen tot en met periode oktober
- Bespreken risicovolle dossiers met organisatie/directie ter voorbereiding op de jaarrekeningcontrole
- Met de organisatie op te leveren specificaties jaarrekeningcontrole bespreken

Rapportage interim-bevindingen
college/raad

Maart - mei

Eindejaarscontrole

- Uitvoeren jaarrekeningcontrole
- Controle van derden ontvangen verantwoordingen
- Gegevensgerichte controle op de processen tot en met 31 december
- Bespreken uitkomsten controle
- Controleaanpassingen in definitieve jaarrekening
- Bespreken accountantsverslag met organisatie, college en raad (auditcommissie)
- Evaluatie

Accountantsverslag
raad

Controleverklaring
raad

- ☰ Begeleidende brief
- ✓ Inhoudsopgave
- 💬 Onze boodschappen
- 👤 Onze controleaanpak
- 👁 Vooruitkijkend
- ↶ Projectmanagement
- Ons team
- Controleplanning
- Samenwerking en uren**
- 📘 Bijlagen

Onze samenwerking tijdens de controle

Een overzicht van onze geplande uren

De controle van de jaarrekening van de gemeente Westland vereist voldoende tijd en aandacht van de teamleden van het juiste niveau voor inhoudelijke werkzaamheden, beoordeling en begeleiding. In overeenstemming met de maatregelen die zijn voorgeschreven in het rapport *In het publiek belang*, geven wij hiernaast een samenvatting van het aantal uren dat wij verwachten te besteden aan de controle over 2024.

Geen bedreigingen inzake onze onafhankelijkheid geïdentificeerd

Nederlands recht en ons interne beleid verplichten ons onze onafhankelijkheid actief te beschermen. Om onze onafhankelijkheid te garanderen, controleren wij onder meer –vooraf– dat elk controleverzoek en/of verzoek om controleverwante en niet-controlediensten onze onafhankelijkheid niet in gevaar brengt, in overeenstemming met de huidige externe regelgeving en leggen, zoals afgesproken, daarnaast alle verzoeken ter goedkeuring voor aan de auditcommissie.

Voor de gemeente Westland verrichten wij diverse subsidiecontroles. Er zijn geen niet-controlediensten die u ons gevraagd hebt te verrichten.

Wij hebben geconcludeerd dat er geen bedreigingen zijn geïdentificeerd ten aanzien van onze onafhankelijkheid als accountant van de gemeente Westland.

Onze geplande uren en gestelde voorwaarden/aannames

Onze controlehonoraria gaan ervan uit dat er geen verdere wijzigingen zijn in de reikwijdte van onze controle en dat de organisatie ons de vereiste informatie zal verstrekken (conform onze overeengekomen verwachtingen en tijdschema's). Onze geplande uren zijn gebaseerd op een *first time right* en tijdige aanlevering van de gevraagde documenten. Eventuele werkzaamheden met betrekking tot bijzondere of specifieke projecten worden apart in rekening gebracht. Wij zullen een beveiligd webgebaseerd portaal ([Connect](#)) gebruiken om documenten aan te vragen en te ontvangen.

Functie	Totaal geplande uren*	%
Senior director	80	5%
(Senior) manager	280	18%
Overige teamleden	1.240	77%
Totaal	1.600	100%

* Inclusief de uren besteed door de afdelingen waaraan wij werkzaamheden uitbesteden zoals het Sourcing-team) en exclusief uitbreidingen van het aantal SiSa-regelingen [+eventuele aanvullingen].

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak
- Vooruitkijkend
- Projectmanagement

Bijlagen

- NV COS-vereisten
- Verantwoordelijkheden
- Onze controletools
- Afhankelijkheid van derden

Bijlagen

De bijlagen bevatten de vereiste communicatie en de verantwoordelijkheden van het college, de raad en van ons als externe accountant. Tot slot staan wij stil bij de controletools die wij inzetten gedurende de controle van de gemeente Westland.

05

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak
- Vooruitkijkend
- Projectmanagement
- Bijlagen

NV COS-vereisten

Verantwoordelijkheden

Onze controletools

Afhankelijkheid van derden

Door controlestandaarden vereiste communicatie

Als PwC vinden wij het van belang om u te laten zien op welke wijze wij de belangrijkste voorwaarden en aandachtspunten van de controle aan u rapporteren. Deze hebben wij opgenomen in onderstaande tabel.

Vereiste communicatie op grond van controlestandaarden	Controleplan	Rapportage interim-bevindingen	Accountantsverslag
Mededeling over de verantwoordelijkheden van de accountant	●		
Bevestiging van de onafhankelijkheid van PwC	●		●
De zaken die zijn aangemerkt als kernpunten van de controle			●
Eventuele significante tekortkomingen in de interne controle		●	●
Eventuele ontdekte of vermoede fraude		●	●
Niet naleven van wet- en regelgeving			●
Schriftelijke bevestigingen gevraagd van het management			●
Alle zaken die van invloed zijn op de vorm en inhoud van de controleverklaring			●
Standpunt van de accountant over belangrijke kwalitatieve aspecten van de verslaggeving door het college			●
Rapporteren over significante moeilijkheden, aangelegenheden en overige zaken die van belang zijn voor het toezicht op het financiële verslaggevingsproces			●
Niet-gecorrigeerde afwijkingen			●
Significante aangelegenheden die naar voren komen tijdens de controle in verband met verbonden partijen van de gemeente			●
Beschrijving van de reikwijdte en timing van de controle, waaronder significante risico's		●	●

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak
- Vooruitkijkend
- Projectmanagement
- Bijlagen

NV COS-vereisten

Verantwoordelijkheden

Onze controletools

Afhankelijkheid van derden

Verantwoordelijkheden

Overzicht van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college en de raad voor de jaarrekening

Het college is verantwoordelijk voor:

- het opstellen en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV en het bepaalde bij en krachtens de WNT;
- de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in overeenstemming met de begroting en met de in relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen;
- interne beheersingsmaatregelen die het college noodzakelijk acht om een jaarrekening te kunnen opstellen die geen afwijkingen van materieel belang bevat door fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeente in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen.

De raad is verantwoordelijk voor het toezicht op het proces van de financiële verslaggeving door de gemeente.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het plannen en uitvoeren van een controle-opdracht op een manier die ons in staat stelt om voldoende en passende controle-informatie te krijgen die een basis voor onze verklaring biedt.

Onze doelstellingen zijn het krijgen van redelijke zekerheid of de jaarrekening als geheel geen onjuistheden van materieel belang bevat of die nu worden veroorzaakt door fraude of door fouten, en het afgeven van een controle-verklaring waarin onze verklaring is opgenomen. Redelijke zekerheid betekent een hoge, maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor wij mogelijk niet alle materiële onjuistheden ontdekken. Onjuistheden kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten. Zij worden als materieel beschouwd wanneer redelijkerwijs kan worden verwacht dat ze, elk afzonderlijk of in totaal, gevolgen kunnen hebben voor de economische beslissingen die gebruikers op grond van de jaarrekening nemen.

Materialiteit heeft gevolgen voor de aard, timing en omvang van onze controle-werkzaamheden en de evaluatie van het effect van vastgestelde onjuistheden op onze verklaring.

Voor een gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden verwijzen wij u naar de bijlage bij onze controleverklaring.

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak
- Vooruitkijkend
- Projectmanagement
- Bijlagen

NV COS-vereisten

Verantwoordelijkheden

Onze controletools

Afhankelijkheid van derden

Verantwoordelijkheden

Overzicht van verantwoordelijkheden met betrekking tot fraude en wet- en regelgeving

De verantwoordelijkheden van het college

Deze bestaan uit:

- het identificeren en bewaken van de wet- en regelgeving die van toepassing is op de gemeente en zorgen voor volledigheid ervan;
- het uitvoeren van een risicobeoordeling waarbij specifiek aandacht wordt besteed aan het risico van fraude door het bespreken van prikkels en pressiepunten, kansen, en instellingen en rationalisering, evenals het risico van niet-naleving van wet- en regelgeving;
- het ontwerpen en implementeren van programma's en beheersingsmaatregelen om fraude (fraudebestrijdingsprogramma's) en niet-naleving van wet- en regelgeving te voorkomen, te bestrijden en op te sporen;
- ervoor zorgen dat de cultuur en de omgeving van de gemeente eerlijkheid en ethisch gedrag bevorderen;
- ervoor zorgen dat de activiteiten van de gemeente worden uitgevoerd conform de bepalingen van wet- en regelgeving, en dat deze voldoen aan de wet- en regelgeving waarin de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening wordt geregeld; en
- het onderzoeken van vermeende of vermoede misstanden die onder de aandacht van het college zijn gebracht.

De verantwoordelijkheden van degenen die zijn belast met governance (de raad)

Deze bestaan uit:

- het versterken van een cultuur van eerlijkheid en ethisch gedrag door middel van actief toezicht;
- het evalueren van de beoordeling door het management van de risico's in verband met fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving, implementatie van passende maatregelen en zorgen voor een juiste *tone at the top*;
- ervoor zorgen dat het college passende maatregelen neemt om fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving te bestrijden en te voorkomen en om werknemers en andere stakeholders beter te beschermen;
- het onderzoeken van vermeende of vermoede misstanden die onder de aandacht van de raad zijn gebracht; en
- het stellen van vragen aan het college over beheersingsmaatregelen ter bewaking van doelstellingen, zodat deze in redelijkheid haalbaar zijn.

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak
- Vooruitkijkend
- Projectmanagement
- Bijlagen

NV COS-vereisten

Verantwoordelijkheden

Onze controletools

Afhankelijkheid van derden

Verantwoordelijkheden

Overzicht van verantwoordelijkheden met betrekking tot fraude en wet- en regelgeving

De verantwoordelijkheid van de accountant

De accountant is verantwoordelijk voor:

- het inplannen en uitvoeren van de controle om redelijke zekerheid te bieden dat de jaarrekening geen materiële onjuistheden bevat, ongeacht of deze worden veroorzaakt door fraude of door fouten;
- het evalueren of de programma's en beheersingsmaatregelen van de gemeente waarmee geïdentificeerde risico's van materiële fouten als gevolg van fraude en als gevolg van niet-naleving van wet- en regelgeving worden aangepakt op de juiste wijze zijn opgezet en in werking gesteld;
- het evalueren van het proces van het management voor het beoordelen van de effectiviteit van programma's en beheersingsmaatregelen in verband met fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving;
- het evalueren van noemenswaardige fraude aan de zijde van het senior management en de gevolgen voor de controleomgeving; en
- het adequaat reageren op tijdens de controle geconstateerde (vermoede) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

In de context van onze controle van de jaarrekening zijn onze doelstellingen met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving als volgt:

- het vaststellen en beoordelen van het risico van materiële onjuistheden in de jaarrekening als gevolg van fraude en als gevolg van niet-naleving van wet- en regelgeving;
- het verkrijgen van voldoende geschikte controle-informatie met betrekking tot de beoordeelde risico's van materiële onjuistheden als gevolg van fraude, door een gepaste controleaanpak te ontwerpen en te implementeren;
- het verkrijgen van voldoende geschikte controle-informatie met betrekking tot naleving van de bepalingen van die wet- en regelgeving waarvan algemeen wordt erkend dat deze directe gevolgen hebben voor de bepaling van materiële bedragen en toelichtingen in de jaarrekening; en
- het adequaat reageren op tijdens de controle geconstateerde (vermoede) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak
- Vooruitkijkend
- Projectmanagement
- Bijlagen

NV COS-vereisten

Verantwoordelijkheden

Onze controletools

Afhankelijkheid van derden

Onze controletools

Onze belangrijkste technologieën

We hebben geïnvesteerd in digitale controletools die voldoen aan onze verwachtingen. Onze investeringen in technologie zorgen voor een controle zonder verrassingen, transparante communicatie en gedetailleerd inzicht in uw bedrijfsprocessen.

Aura

Ons ERP-systeem dat de drijfveer is achter wereldwijde kwaliteit en consistentie.

Halo for Journals

Bekroonde data-analysetool waarmee de betrouwbaarheid van informatie kan worden getoetst.

Alteryx

Een softwareoplossing dat data transformeert en analyseert. Alteryx is voorzien van functionaliteiten die voorspellende analyses mogelijk maakt.

Connect

Een tool voor gezamenlijk werken waarmee informatie snel en veilig kan worden gedeeld.

HR Insights

HR4Insights

HR4Insights is een applicatie die zich richt op de geautomatiseerde controle van de salariskosten.

- Begeleidende brief
- Inhoudsopgave
- Onze boodschappen
- Onze controleaanpak
- Vooruitkijkend
- Projectmanagement
- Bijlagen
- NV COS-vereisten
- Verantwoordelijkheden
- Onze controletools

Afhankelijkheid van derden

Afhankelijkheid van derden

Een opsomming van de serviceorganisaties waaraan taken zijn uitbesteed die relevant zijn voor de jaarrekening

Een deel van uw gemeentelijke taken hebt u uitbesteed aan derden. Dit betekent dat u voor de verantwoording van de bijbehorende baten en lasten afhankelijk bent van verantwoordingen (vaak inclusief controleverklaringen) van derden voor het opstellen van uw jaarrekening.

Onderstaand hebben wij de met de organisatie uitgevoerde inventarisatie van deze afhankelijkheden weergegeven, inclusief de impact hiervan op onze werkzaamheden.

Onderwerp	Partij waaraan is uitbesteed	Heeft het college al afspraken gemaakt over tijdige aanlevering	
		Ja	Nee
1. Pgb Jeugd en Wmo	SVB	☒	☐
2. Eigen bijdrage Wmo	CAK	☒	☐
3. ZIN Jeugd	SbJH	☒	☐